

İstanbul Tabip Odası seçimleri her dönem özel ve önemlidir!

Mustafa Sülkü*

“

TTB ve İTO yönetimine aday olan gruplar/kişiler her zaman siyasal iktidarlara/ yerel yönetimlere halkın sağlığının geliştirilmesi için önerilerde bulunmuş ve takipçisi olacaklarını dile getirmişlerdir.

”

İstanbul Tabip Odası (İTO) seçimlerinin, özellikle 60'lı yıllardan sonra, kurullarının belirlenmesinin

ötesinde bir anlamı olmuştur. İTO

Dr. Pratisyen Hekimler Komisyonu Üyesi

seçimleri demek bir anlamda Türk Tabipleri Birliği (TTB) seçimlerinin belirlenmesi demektir. Hekimlerin büyük çoğunluğu İstanbul'da yaşamaktadır. 1980 darbesine kadar TTB merkez Konseyi de İstanbul'dadır. Hekimler

bu seçimlere birey ya da grup olarak girerken, bazı iddiaları/programları meslektaşları ile birlikte gerçekleştirmek üzere katılmışlardır.

Siyasi iktidarlar açısından da TTB ve İTO seçimleri önemlidir. Çünkü TTB

ve İTO yönetimine aday olan gruplar/kişiler her zaman siyasal iktidarlara/yerel yönetimlere halkın sağlığının geliştirilmesi için önerilerde bulunmuş ve takipçisi olacaklarını dile getirmişlerdir. İktidarda hangi partinin bulunduğundan bağımsız olarak toplum adına muhalefet etmişlerdir. Genel seçimlerde siyasi partilerin sağlık politikalarını değerlendirerek önerilerde bulunmuşlar; sağlık hizmetinin herkese eşit, ücretsiz, ulaşılabilir olması, tüm sağlık kuruluşlarının kamuya ait olması ve devlet bütçesinden doğrudan finanse edilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Bu nedenle özellikle 80'li yıllardan sonra siyasal iktidarlar meslek örgütümüzü "siyaset yapıyorlar" diyerek itibarsızlaştırmaya; kendilerine yakın gruplar oluşturarak arka bahçeleri yapmaya uğraşmışlar ve hala da uğraşmaktadırlar. Bu yolla baş edemedikleri takdirde, barolar örneğinde olduğu gibi kendi amaçlarına hizmet edecek meslek örgütü yaratmak için yasalarını değiştirme girişimlerini sürdürmektedirler.

Meslek örgütleri, kuruluşlarını anayasadan alan özerk kamusal kurumlardır. Yasalarında bir yandan mesleki alanın düzenlenmesi ve meslektaşlarının haklarının ve statülerinin korunup geliştirilmesine; diğer yandan halkın sağlığının korunmasına dönük görevler yer alır. Bu görevlerini gerçekleştirmek için gerektiğinde resmi kuruluşlarla işbirliği içinde çalışırlar.

İTO ve TTB seçimlerine göz atıldığında ilk ve önemli değişim 60'larda Dr. Erdal Atabek ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. O yıllara kadar daha çok il sağlık müdürlükleri ve hastane başhekimleri gibi bürokratlardan oluşan tabip odası yönetimlerine, genç hekimler müdahale etmiştir. O dönem genç hekimlerin özlük ekonomik hakların düzeltilmesi için öneri ve mücadeleleri ile bunun etrafında bir güç oluşturdukları bilinmektedir. Hatta bu yıllarda hekim sendikaları da kurulmaktadır.

İkinci değişim 70'li yıllarda yaşanmıştır. Bu dönem 68 kuşağı olarak da bilinen kuşağın ve onlardan önceki sol sosyalist hekimlerin (Sevinç Özgüner, Şükrü Güner, Şakir Derkut, Halim Dinç, Kemal Parlak, Coşkun Özdemir, Gencay Gürsoy, Mehmet Okçuoğlu ve adını sayamadığım yüzlercesi) birlikte mücadelesiyle yaşamın tüm alanlarında politikleşmenin ve örgütlenmenin yaygın olduğu bir dönemdir. Tıp Fakültesi öğrencileri öğrenci dernekleri aracılığı ile daha öğrencilik yıllarında gerek eğitimleri ve gelecekleri; gerekse ülkenin geleceği hakkında düşünmeye/tartışmaya ve öneriler geliştirmeye başlamışlardır. Mesleğe adım attıklarında da meslek örgütlerine üye olarak (o zaman üyelik zorunluluğu vardır) toplumsal ve mesleki duyarlılıklarını göreve başladıkları illeri kapsayan tabip odalarında sürdürürler.

Bu yıllarda başta İstanbul/Ankara/İzmir olmak üzere tabip odaları bir anlamda sağlık politikalarının üretildiği (dönemin tabip odası yayınlarında bunu görüyoruz) ve özlük hakları konusunda ciddi mücadelelerin yürütüldüğü mesleki/demokratik kitle örgütü işlevi görmeye başlarlar. Tabip odalarında şimdilerde olduğu gibi genellikle toplumcu hekimler diye adlandırılan hekimler seçimleri

“

Tıp Fakültesi öğrencileri öğrenci dernekleri aracılığı ile daha öğrencilik yıllarında gerek eğitimleri ve gelecekleri; gerekse ülkenin geleceği hakkında düşünmeye/tartışmaya ve öneriler geliştirmeye başlamışlardır.

”

Hekimler her zaman ülkenin aydınlık yüzü olmuş bilimden, insanlıktan, barıştan, demokrasiden ve eşit, ulaşılabilir, ücretsiz kamusal sağlık hizmetinden yana olmuşlardır.

açık farklarla kazanırlar ya da karşılıklarına liste çık(a)maz. TTB'nin yayın organının adının "TOPLUM VE HEKİM" olması da bu anlamda tesadüf değildir.

Hekimler her zaman ülkenin aydınlık yüzü olmuş bilimden, insanlıktan, barıştan, demokrasiden ve eşit, ulaşılabilir, ücretsiz kamusal sağlık hizmetinden yana olmuşlardır. Hekim olmanın en temel ve evrensel değerleri olan idam cezalarına karşı oldukları, savaşa, işkenceye hayır dedikleri, akademik ve bilimsel özgürlüğü, özgür ve demokratik bir ülkede barış içinde bir arada yaşamı savunmuşlardır. Bu nedenle iktidarlar tarafından baskıya uğramış, yargılanmış, tutuklanmış ama her defasında yüzlerinin ve gömleklerinin aklıyla beraat etmişlerdir.

Bu özelliklerini seçtikleri tabip odaları ve tabipler birliği yönetimlerinde de taviz vermeden sürdürmüşlerdir. Her oda ve birlik seçimlerinde "politika yapıyorlar" suçlaması yaparak seçimi kazanacağını düşünen gruplar, bu nedenle seçimi kaybetmişlerdir. Çünkü toplumcu hekimler "evet biz sağlığın politikasını yapıyoruz ve yapmaya devam edeceğiz diyerek" hekim haklarını ve toplum sağlığını birlikte savunmanın ancak bu yolla sürdürülebileceğini iddia etmişlerdir. Aksi takdirde hem kuruluş yasalarına, hem de hekimliğim Hipokrat'tan bu yana binlerce yılda biriktirdiği mesleki etik değerlere uyulamayacağını ve hekimlik onurunun ayaklar altına alınacağını, meslektaşlarına ve kamuoyuna açıkça ilan etmişlerdir.

12 Eylül 1980 darbesiyle tüm meslek örgütü ve sendikaların kapatılmasıyla tabip odaları ve tabipler birliği de kapatılmıştır. O dönem yönetimde bulunan demokrat/çağdaş düşüncedeki meslektaşlarımız birkaç yıl sonra meslek örgütümüzün açılışı için başvurularını yaparak TTB ve odaların birer birer açılmasını sağlamışlardır.

12 Eylül'den sonra yapılan İTO seçimli genel kurullarında çağdaş/demokrat hekimler iki dönem (1986 ve 1988) karşılıklarında başka bir liste çıkmadan odaları ve TTB'yi yönetmişlerdir. Darbe sonrası yapılan değişiklik ile kamu hekimlerinin odaya üye olma zorunluluğu kaldırılmıştır. Buna darbenin baskısını hissetmek

de eklenince hekimlerin bu dönemler seçimlere katılımı düşük olmuştur.

Toplumun darbenin etkisini üstünden atmaya başladığı 90'lı yıllardan itibaren pratisyen, asistan, genç uzman hekimler, tabip odalarında daha sık bir araya gelerek hem mesleki özlük hakları hem de halkın sağlığının korunup geliştirilmesi için çalışmaya başlamışlardır. Bu dönemler ülkemizde ve dünyada sağlığın devlet tarafından anayasal güvenceye alınması gereken, doğuştan kazanılmış bir hak olması ilkesinden vazgeçildiği ve ticari bir mal gibi görülmeye başladığı dönemlerdir.

Meslek örgütümüzde üçüncü değişim dönemi diye adlandıracağımız bu dönemde, genç hekimler odaların bürokratik bir mantıkla yönetilemeyeceğini ve "hem mücadele hem müzakere" sloganında cisimleşen bir anlayışla mesleki özlük kazanımların elde edilip halkın sağlığına gereken önemin verilebileceği anlayışıyla meslek örgütleri yönetimlerine gelmeye başlamışlardır. 1988 yılında Ankara'da başlayan beyaz eylemler tüm yurt çapında yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu sayede özlük haklarında önemli kazanımlar elde edilmiş baskıların, keyfi uygulamaların önüne geçilmiştir.

İstanbul Tabip Odası'nda da Demokrat Hekimler 1990 yılında 2500 hekimin katıldığı seçimde oyların %66'sını olarak yönetime gelmişlerdir. 1992 yılında kendilerinden önce yönetimde yer alan çağdaş/demokrat unsurları da kapsayacak şekilde genişleyerek Demokratik Katılım Grubu (DKG)'nü oluşturmuşlardır. 1992-1994 dönemi odaya en çok üye kaydının yapıldığı bir dönem olmuştur (Hekim Formu Cilt 13 Sayı:89). DKG hiçbir siyasal partinin uzantısı olmamış, demokrat, devrimci, çağdaş, laik düşünceden hekimlerin, meslek örgütünde bir arada mücadele etmesini savunmuştur. Oda yönetimlerinde yer alacak meslektaşlarını geniş katılımı ön seçimlerle belirlemiş, cinsiyet kotası uygulamasını getirerek hekimlerin oda organlarında eşit bir biçimde yer almasını sağlamıştır. Odaların demokratikleşmesinde ve her hekimin karar süreçlerine katılımı önündeki engelleri kaldırmasında en önemli projesi "Temsilciler Kurulu" olmuştur. Temsilci-

ler Kurulu her hekimin katılımına ve söz alma hakkına sahip olduğu bir doğrudan demokrasi uygulaması olarak bu günlerde meslek örgütleri demokratik değil diyerek, iktidarların güdümüne almaya çalışanlara ders verecek bir deneyimdir.

1998 yılında kendi içlerinden çıkan bir grup, karma listelerle iki dönem seçimleri kazanmıştır. Bu grup daha sonraki seçimlerde ya ismini değiştirmiş ya seçime girmeyerek iktidar tarafından desteklemiş listede birlikte yer almışlardır. Bunları gören hekimler, 2002 yılında demokrat hekimleri tam çoğunlukla oda yönetimlerine getirmişlerdir. Özellikle 2008 yılından itibaren DKG oyların % 60-70'ini alarak seçimleri kazanmıştır.

2004 seçimleri kıyasıya bir yarış içinde geçmiş, ilk kez bakanlık destekli listeden Dr. Yunus Söylet, DKG listesindeki bir adaydan daha fazla oy alarak yönetim kuruluna seçilmiştir. Dönem sonunda Dr. Yunus Söylet "...ülkemizde olduğu gibi, devlet organlarının yetkilerini sivil toplumla paylaşmada ürkek davrandığı toplumlarda, hekimlerin birliği gibi rafine toplulukların tavırları, kanaatimce sadece meslek mensuplarının haklarını savunmak düzeyinde kalmamalı, duruşlarıyla hem topluma hem de devlet organlarına

kişilikli bir örnek olmalı..." diyerek tabip odalarının bir okul olduğunu göstermiş ve hiçbir şekilde dışlanmadığını dile getirmiştir.

Hekimler kimlerin gerçekten çağdaş, demokratik, laik bir ülkede iyi hekimlik yapmak için mücadele ettiğini ve bunun için bedeller ödediğini; kimlerin sadece seçimden seçime odaya ve hekimlerin özlük hakları mücadelesine katkı sunduğunu çok iyi bilmektedir. Pandemi süreci de turnusol işlevi görerek bunu bir kez daha kanıtlamıştır. İTO yöneticileri bir yandan doğru bilgilerle halkı aydınlatırken diğer yandan tüm sağlık kurumlarını dolaşarak meslektaşları ile dayanışma içinde olmuş; çalışma ve yaşam koşullarının düzeltilmesi için çaba harcamıştır.

İTO yöneticileri ve aktivistleri, Sevinç Özgüner, Nusret Fişek, Erdal Atabek, Nejat Yazıcıoğlu, Üstün Korugan, Türkan Saylan, Füsun Sayek...'in ideallerinin ve mücadele anlayışlarının 2000'li yıllardaki takipçileri olmanın bilinciyle, her türlü baskıya, yıldırıma rağmen meslektaşlarının yanında yer almaya; bilimin, aydınlanmanın, iyi hekimlik değerlerinin savunucusu olmaya devam etmiştir ve edecektir.

“

Hekimler kimlerin gerçekten çağdaş, demokratik, laik bir ülkede iyi hekimlik yapmak için mücadele ettiğini ve bunun için bedeller ödediğini; kimlerin sadece seçimden seçime odaya ve hekimlerin özlük hakları mücadelesine katkı sunduğunu çok iyi bilmektedir.

”

